

**Társadalomtudomány XVII. évf. 1937. 1—2 és 3—5. sz.**

*Dékány István* „A társadalom vezetői“ kérdésével foglalkozik (1937. 1—2. sz. 1—29. l.). Tanulmánya főként a kisváros és a falu nevelő rétegeit érintené közelebről. Széles távlatú elméleti alapvetéséből a gyakorlati feladatok hosszú sora, szinte önkénytelenül is következik.

*Hajós Elemér* (*Nevelési tanácsadók*, 1937. 3—5. sz. 250—253. l.) reális érzékel ír az iskola és élet (szülők!) kapcsolatának intézményes megszervezéséről. E kérdés vitairódmához nem nyújt ugyan meglepő újszerűségeket, de az eddigi magyar és külföldi indításokat eredménnyel összegezi. Gondolatmenetének összefüggő idézetei: „A nevelés válsága elsősorban a nevelők (szülők) válsága“. — „A gyermekek durvaságának nem egyszer az az oka, hogy a családi viharok a gyermek jelenlétében zajlanak le“. — „A szülők nagyrésze, még ha belátja is nevelői tájékozatlanságát, nem ér rá szakkönyveket olvasni“. — „A napilapok vasárnapi felduzzasztott számai mindenről megemlékeznek, csupán a gyermeknevelés fontos kérdéseiről nem.“ — „Az Iskolánkívüli Népművelési Bizottságok munkájába fokozottabban bele kellene kapcsolni a nevelésügy kiváló szakembereinek propaganda-előadásait“. — Továbbiakban a nevelési tanácsadók országos hálózatának kiépítését sürgeti s meggyőződéssel vallja: „Szerepük a jövőben egyre nagyobb lesz s eljön az az idő, amikor majd minden egyes iskola tanítótestülete egyszersmind a nevelési tanácsadó szerepét is be fogja tölteni“. — Pedagógus tevékenységünk tudatosítását célozzák még az alábbi tanulmányok: *Noszolpi Lászlótól* „Nem és társadalom“ (1937. 1—2. sz.), továbbá *Mészáros Károly* tollából „Tisztviselőképzés és — továbbképzés“ (1937. 1—2. sz.).

Wagner Ferenc.

**Kisdiednevelés. LXII. évf. 1937. 1—12. szám.**

*Kósa Szabó Erzsébet*: (1—5. sz.) folytatja az előző évfolyam két utolsó számában megkezdett értekezését *A gyermeknyelv pedagógiájának alapvonatai* címen. Előző cikkeiben röviden érintette a gyermeknyelv nevelésére vonatkozó különböző felfogásokat. Megállapítja a szerző, hogy a tulajdonképeni beszélés csak akkor áll elő a gyermeknél, amikor az előkészítő korszakban még szétválasztott funkciók egységgé olvadnak. Itt is első az egyszerű mondatok szaka. Ebben a korban a gyermek egyes szavainak több értelme is van. A gyermeki nyelv fejlődésének második korszakát a tapasztalás, a környezet hatása jellemzi, míg a harmadik korszak a belátó cselekvésnek, a praktikus intelligencia tevékenységének korszaka. A speciális gyermeknyelv pedagógiai elvek tárgyalása előtt a hangképzés és beszédkezdet egyes fokozatait mutatja be. A kiáltás, gagyogás és a lassan tudatosuló utánzás korszakai a fontosabbak. Ez utóbbi időszakban nagyjelentőségű a helyes beszédpélda. Összefoglalja a helyes nyelvnevelés elveit. Egésznap ügyelnünk kell a gyermek beszédére, ezenkívül naponta erősítjük rendszeres gyakorlás útján a mondattani viszonyok gyakorlásában. Helytelennek találja a gyermek több nyelvre való tanítását. A gyermekkorban az a cél, hogy a helyes beszédet megszokottá és beidegzetté tegyük a gyermeknél és a beszédszervek használatában előálló hibákat pedig megelőzzük. Az iskolai oktatás szempontjából is nagyon fontos a megelőző kor nyelvi fejlődése. Végül összefoglaló táblázatban mutat rá a normális gyermeknyelv fejlődésének irányítására, majd egész értekezésének németnyelvű kivonatát adja.

*Pörzse Lenke* nővér: (1—3. sz.) *A gyermekmegfigyelések* címén rámutat arra, hogy a gyermek apró elszólásai mennyire a gyermek lelke mélyéből fakadnak és mennyire alkalmasak annak megismerésére. Megtörtént eseteket sorol fel. A felsorolt példák

alapján megállapítja, hogy az óvónőnek tekintettel kell lennie a gyermek egyéniségére a tömegnevelés dacára is. Következtetéseiben megáll az első, önként adódó megállapításnál, rendszerbe foglalásra nem törekszik.

*Wacker Alexandra*: (2. sz.) *A zöldkeresztes egészségügyi védőnő. Az egészségvédelmi munka rendszerét ismerteti: általános és szakgondozási rendszer. A védőnői kiképzésnek sokirányúnak kell lennie.*

*Micsay Károly*: (2. és 4. sz.) *Az óvónő előkészülése és foglalkozási vázlata.* Az előkészülés célját és szakszerűségét hangsúlyozza. Általános elvekről szól. Az alak és terjedelem csak másodlagos kérdések. Helyesen állapítja meg, hogy a vázlat ne legyen túlzottan részletes, hanem konkrét formában jelölje ki a foglalkozás menetét, a fokozatok szerinti anyagot, legelső sorban pedig lássa az óvónő a foglalkozás különös célját.

*Kerny Gizella*: (3—4. sz.) *Testnevelés az óvodában.* A testápolás és gondozás mellett a testgyakorlatok és játékok szerepét és célját ismerteti. Kerülni kell a mesterkéltséget. Az u. n. magyar rendszer gyakorlatait ismertelve szól a módszerről, ami az utánzó, játékszerű és határozott formákhoz kötött gyakorlatok szerint különböző. Kiválóan fontos a gyakorlatok kiválasztása és helyes csoportosítása. Az óvodai testgyakorlásnál állandóan ügyelni kell a gyermekek fantáziájának foglalkoztatására. Erre nézve példákat ad. Óratervszerűen ábrákkal illusztrálva mutatja be az elvégezhető gyakorlatokat.

*Marosvári Tibor*: (5. sz.) *Kisdednevelés Finnországban.* A cikkíró úgy állítja szemünk elé a finnországi óvodákat, hogy azokban a modern munkaiskolák kicsinyített másaira ismerünk. Óvodák ugyancsak a nagyobb községekben és városokban vannak, ezek azonban sajátos otthon képét mutatják, amelyben minden gyermek meleg otthonra, második szülői házra talál.

*Dr. Bielek Tibor*: (6. sz.) *Az óvoda mint gyermekjóléti és egészségügyi intézmény.* Az 1936: XXIII. t. c. az óvodák felügyeletét és igazgatását a belügyminiszterre ruházta át. Ennek az átcsoportosításnak egészségvédelmi téren meg kell hoznia a kellő gyümölcsöket. A gyermekek óvodai nevelése nem csekély részben testi nevelés és testápolás. Komoly szellemi munkáról nem lehet szó. Tehát egészséges testet, megfelelően kifejlesztett szervezetet kell biztosítani a gyermeki lélek számára. Hogyan kell biztosítani azt, hogy minden gyermek óvodába kerüljön? Hogyan kell az óvodába került gyermeket napközi otthon révén megfelelően táplálékhoz és gondozáshoz juttatni? Gondoskodni kell a reászoruló gyermekek ruházásáról is. Az óvodának fontos szerepe van a fertőző betegségek leküzdésében is.

*Dr. Hepp Baján Ernő*: (7—8. sz.) *A magyar állami gyermekvédelem.* Az államnak kötelessége megmenteni az egyre gyéribben termő emberbimbókat. Történelmi adatokkal bizonyítja, hogy a magyar állam a legrégebb időktől kezdve kötelességének tartotta a gyermekek védelmét, szükség esetén felnevelésükről közköltiségen gondoskodott. Ez a köztudat hozta létre a lelenházakat. Az állami gyermekvédelmi rendszer a *teleprendszeren* alapszik. Rámutat a teleprendszer előnyeire, az ellene felhozott érvekre. Továbbiakban tárgyalja a gyermekvédelmi rendszer kiépítését, tevékenységét és nagy jelentőségét.

*Végh József*: (10. sz.) *A budapesti m. kir. áll. óvónőképző intézet százéves története.* A szerző a százéves óvónőképző történetéhez közöl adatokat. Gróf Fesietics Leó áldozatkészsége tette lehetővé az első óvónőképző intézet felállítását Tolnában, 1834. évi október hó 7-én. A képzőintézet felállításának gondolatát gróf Brunswick

Teréz vetette fel, aki külföldi példa nyomán felállítja Budán az első hazai kisded-  
dóvót, az „anyagkertet“ 1828. évi június 1-én.

E közlemény két legérdekesebb adata, hogy kezdetben mindkét nembeli kis-  
dedóvók működtek és hogy a tolnai óvónőképző jogutóda, a mai budapesti intézet,  
a legelső európai ily intézetek között volt.

*Kováts Margit*: (12. sz.) Pályanyertes cikkében ezekkel a kérdésekkel foglal-  
kozik gyakorlati szempontból: Milyen módon és eszközökkel lehetne a kisdedóvó-  
dákat napközi otthonnal kapcsolni és milyen anyagi eszközökkel lehetne a gyermekek  
élelmezését biztosítani? A napközi otthonban a gyermekek testi gondozása és neve-  
lése milyen módon és eszközökkel érhető el? *Zentai Károly*.

#### **Kereskedelmi Szakoktatás XIV. évf. 1936—37. 5—10. sz.**

A januári szám a szaknevelésügy nagy halottjának, a kereskedelmi szak-  
nevelés magyar megszervezőjének és kiépítőjének, a Kereskedelmi Szakoktatás meg-  
indítójának, *Sásdy-Schack Bélának* áldoz azzal, hogy annak egész terjedelmét emlé-  
kének szenteli. — *Laurentzy Vilmos*: *A gazdaságtörténelem jelentősége*. Világosan  
mutat rá a közelmúlt történelmében a gazdasági erők nagy jelentőségére s a gazda-  
sági élet tényezőinek alakulását szemléltetve követeli a magyar jövő biztosítása cél-  
jából a gazdasági vonatkozások alaposabb figyelembevételét a történelemtanításban.  
— *Hoffmann Edith*: *A művészet a magyar irodalom és történelem tanításában*. —  
A kellően előkészített múzeumi látogatás igen gyümölcsöző lehet a tanítás eredmé-  
nyére. A nem elszigetelten, hanem a külföldi irodalom és művészet termékeivel pár-  
huzamban tárgyalt emlék elősegíti a korok megértését, hisz pl. egy festmény átte-  
kinthetőbb, mint egy regény, élénkíti a tanítást, biztosítja annak későbbi eredményét  
s mértékkel alkalmazva fejleszti a tanuló művészi érzékét. A cél és módszer a két  
tantárgyban nem azonos: az irodalomtanításban a művészet célja az ismeretterjesz-  
tésen túlmenően ízlésformák, stílusok megértése, főszekőze tehát a festészet, a tör-  
ténelemben inkább az életet hozza közelebb, főszekőze az összes fennmaradt em-  
lékek. E miatt kellene minden iskolát legalább 100 megfelelő, használható reproduk-  
cióval ellátni. — *Heigl László*: *Olaszország nevelési rendszere és a fascista nevelés  
bírálatáa*. — A szerző ismerteti az iskolán kívüli nevelésnek, a balilla-intézménynek  
szervezetét, az itt folyó nevelést, majd az iskolai nevelést, annak eszményeit s rá-  
mutat a már mostan látható eredményekre. *Oswald Albert*: *A számtan-természettan  
szak értéke és értékelése*. — A két tantárgyat vizsgálja oly szempontból, hogy mily  
hatással vannak a tanuló erkölcsi és értelmi tulajdonságainak fejlesztésére, mi a  
jelentőségük a gyakorlati életben s mennyire értékelik az egyes államok. *Bohdaneczky  
Imre*: *Hozzászólás az „Osztályozó problémája“ c. cikkhez*. — A szerző Eckert Elek  
tervet a tizedes törtekkel való osztályozást illetően helyteleníti. A gyermek élőlény,  
értékét tehát holt számokkal kifejezni nem lehet. Különbön is az osztályozás nem  
öncél, hanem csak segédeszköz a nevelésben. Helytelennek tartja azt is, hogy az  
osztályzat csupán a tudást vegye alapul. Eckert egyéb, az érettségi dolgozatokra, a  
javítás titkosságára vonatkozó javaslataira súlyos ellenérveket mond, szerinte ugyanis  
a baj nem az osztályzásban, hanem ott van, hogy felső ker. isk. ifjúság a serdülés  
korában kerül új iskolába. *Fekete Miklós*: *A cselekedtető oktatás bölcséleti megvilá-  
gításban*. — A cselekedtető oktatás célját és módszerét ismertetve kimutatja, hogy  
az nem egyéb, mint a személyiség, az emberi lényeg transcendens abszolutumának  
kimiúvelését akarja. A módszernek bölcséleti alapvetését adva igazolja, hogy a cse-  
lekedtető oktatás a mai világszemléletnek is a legjobban felel meg. *Rózsa Dezső*: